

NV Deurganckdoksluis

Situering

Met haar brief van 14 september 2010 vroeg Mevrouw Crevits, Vlaams Minister van Mobiliteit en Openbare Werken, het INR om een advies betreffende de sectorclassificatie van de NV Deurganckdoksluis en de impact van dit project [via de jaarlijkse voorwaardelijke subsidies van het Vlaams Gewest (VG)] op het vorderingensaldo van het VG.

Ter ontubbeling van de maritieme toegang in een aantal Vlaamse zeehavens ligt een eerste concreet project voor: de bouw van een tweede sluis (genaamd Deurganckdoksluis) in de Waaslandhaven, het linkeroevergedeelte van de Haven van Antwerpen die beheerd wordt door het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen (GHA).

In het decreet van 30 april 2009 (gepubliceerd in het B.S. op 5 juni 2009), wordt de Vlaamse regering gemachtigd om namens het Vlaams Gewest de NV Vlaamse Havens op te richten dan wel mee te werken aan de oprichting ervan. De Vlaamse regering besliste op 29 mei 2009 tot oprichting van de NV Vlaamse Havens op basis van bij het besluit gevoegde ontwerpstatuten.

De NV Vlaamse Havens heeft tot taak het aansturen, het coördineren en de realisatie van de uitbreiding van de maritieme toegangswegen tot de havengebieden van Antwerpen, Brugge-Zeebrugge en Gent waarvoor ze per nieuwe sluis een dochteronderneming opricht die belast wordt met de aanleg (incl. de financiering) van de nieuwe zeesluis en aanhorigheden en deze nadien ter beschikking stelt aan het betrokken havenbedrijf.

Voormeld decreet laat toe dat derde partijen aandeelhouder worden in de dochterondernemingen: in het voorliggend project wordt de NV Deurganckdoksluis opgericht waarin de NV Vlaamse Havens voor 26 pct. zal participeren in het aandelenkapitaal en het saldo (= 74 pct.) door het GHA zal worden aangehouden.

De NV Deurganckdoksluis zal de tweede sluis in de Waaslandhaven bouwen en financieren en ze nadien via een concessieovereenkomst voor 20 jaar ter beschikking stellen aan het GHA; deze laatste zal zelf instaan voor de exploitatie en het onderhoud van de nieuwe zeesluis.

De jaarlijkse door het GHA te betalen concessievergoeding zal pas na de bouw worden bepaald op basis van de effectieve bouw- en financieringskost (het bouwrisico wordt dus gedragen door GHA).

Tussen het GHA en het VG wordt een subsidieovereenkomst afgesloten waarbij deze laatste gedurende de 20-jarige concessie jaarlijks een subsidievergoeding (geraamd op 30 miljoen euro en definitief vastgesteld vóór de aanvang van de werken) zal toekennen aan GHA. Het totaalbedrag aan subsidies zou 75 pct. bedragen van de geraamde bouw- en financieringskosten. Voormelde subsidie is evenwel voorwaardelijk en gekoppeld aan volgende twee factoren:

- 1°) een beschikbaarheid van de sluis van minstens 95 pct. op jaarbasis en van 96,5 pct. op 5-jaarsbasis;
- 2°) een versassingstijd die maximaal 8 minuten langer duurt dan de referentieverassingstijd.

Indien deze criteria niet worden gehaald, zijn boetes verschuldigd die kunnen oplopen tot boven het huidig geraamd subsidiebedrag van 30 miljoen euro per jaar. Hierdoor ligt het beschikbaarheidsrisico bij het GHA.

De bankfinanciering zal voor 51 pct. worden gewaarborgd door het GHA en voor 49 pct. door het VG.

Uit onderzoek van de jaarrekeningen van het GHA van de voorbije jaren blijkt dat minstens de helft van de kosten wordt gedekt door opbrengsten uit verkopen (het zgn. 50%-criterium). Bijgevolg wordt het GHA beschouwd als een markt-producent en geassocieerd in de sector van de niet-financiële ondernemingen in handen van de overheid (S.11001).

Vraag: Dient de NV Deurganckdoksluis te worden geconsolideerd met het GHA en komt enkel het betaalde subsidiebedrag jaarlijks ten laste van het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid ?

INR-advies

a) Wat betreft de sectorclassificatie van de NV Deurganckdoksluis kan gesteld worden dat deze nieuwe NV niet als een institutionele eenheid kan worden beschouwd gelet op haar beperkte zelfstandige beslissingsbevoegdheid en op het feit dat zij uitsluitend via de concessie-overeenkomst diensten aanbiedt (= het ter beschikking stellen van de nieuwe zeesluis) aan de entiteit die mede haar heeft opgericht en die haar zowel feitelijk als vennootschapsrechtelijk controleert, nl. het GHA (zie MGDD 2002, deel IV.3, punt 3.a inzake hulpondernemingen).

De NV dient beschouwd te worden als een hulponderneming van het GHA en geconsolideerd te worden met haar moederbedrijf, het GHA. Deze laatste voldoet aan de criteria om beschouwd te worden als een markproducent en is dus geklasseerd onder de niet-financiële vennootschappen in handen van de overheid (S.11001). Op basis van de beschikbare cijfers zijn er a priori geen redenen om aan te nemen dat deze sectorclassificatie zou wijzigen na de uitvoering van het zeesluis-project. Hierover kan slechts uitsluitel worden gegeven op basis van de toekomstige financiële rekeningen.

b) De door het VG jaarlijks aan het GHA in het kader van dit project uitbetaalde subsidies - overeenkomstig de regels van het Havendecreet van 1999 en van het Decreet Vlaamse Havens van 2009 - zullen in de overheidsrekeningen geboekt worden als subsidies van het VG en hebben daardoor een negatieve weerslag op het vorderingensaldo van het VG.

c) Wat de activa van het zeesluisinfrastructuurproject betreft, kan - op basis van de beschikbaar gestelde informatie - geoordeeld worden dat deze op de balans van de NV Deurganckdoksluis moeten worden aangerekend en bij consolidatie op de balans van het GHA.

Het bouw- en het beschikbaarheidsrisico worden immers op geen enkele wijze ten laste genomen door het VG maar zullen voor het overgrote deel gedragen worden door het GHA. Daarenboven zijn de door het VG toegekende subsidies "voorwaardelijk" (gekoppeld aan de effectieve beschikbaarheidsgraad en versassingstijd).

Conclusie:

De NV Deurganckdoksluis is een hulponderneming van het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen (GHA) waardoor diens verrichtingen en balans (met inbegrip van de activa) geconsolideerd worden met die van het GHA.

Het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid zal - in het kader van het hierboven beschreven Deurganckdoksluisproject - enkel bezwaard worden met de effectief door het Vlaams Gewest uitbetaalde voorwaardelijke subsidievergoeding.

Dit INR-advies is voorlopig gelet op het feit dat een aantal documenten nog ontbreken of een voorlopig karakter hebben.

11.10.2010